

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Isagoge Sive Introductio Ad Vitæ Spiritualis
Perfectionem, Omnibus tam Regularibus, quàm Clericis
Sæcularibus, Confessariis, Concionatoribus, & Animarum
Pastoribus perquàm utilis, & specialiter ...**

Herlet, Johann Georg

Sulzbaci, Anno MDC.XCIII.

§. 4. De motivis zeli animarum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37853

que ad pacem tibi: nunc autem abscondita sunt
ab oculis tuis. Luc. 19.

Notus est, ut omnia commoda temporalia
posthabeamus, ac ipsam etiam vitam corpo-
ralem parati simus pro Dei gloriâ & Bono a-
nimarum profundere, si ita fuerit necessarium
ad imitationem Christi, qui animam suam po-
suit pro ovibus suis. Joann. 10. & ad imitatio-
nem Apostoli, qui optabat anathema esse à
Christo pro fratribus. Roman. 9. De quo S.
Franciscus Salesius lib. 10. de Amore Divino c.
16. Quemadmodum Salvator noster fuit casus,
condemnatus, crucifixus, ut homo destinatus &
dedicatus ad portanda & sufferenda opprobria,
ignominias, & pœnas debitas omnibus mundi
peccatoribus; & ut esset sacrificium generale
pro peccato, factus est ut anathema, separatus
& derelictus à Patre aeterno: ita prorsus glorio-
sus Apostolus Paulus desideravit impleri ignomi-
niâ, crucifigi, separari, derelinqui, & sacrifica-
ri pro peccato Judeorum, ut pro illis esset ana-
thema, & ferret pœnam, quam merebantur.

§. 4.

De motivis zeli animarum.

295. CUM Zelus animarum sit actus charita-
tis erga Deum; non potest aliud moti-
vum & objectum formale seu rationem for-
malem propter quam habere, quam Bonitatem
& perfectionem Dei infinitam. Nihilominus

T t 2

ad

ad eundem zelum in nobis concipiendum & fovendum, vel etiam si intepuerit, resuscitandum, inducere, permovere, impellere, & incitare nos possunt plures aliæ rationes extrinsecæ.

Prima est dignitas & pretium animarum: quam dignitatem & pretium procul dubio optimè novit is, qui omnes animas creavit ad imaginem & similitudinem suam Deus. Genes. 1. Constat autem ex Scripturâ Veteris & Novi Testamenti, quanti Deus semper animas æstimaverit, & quæ pro earum salute fecerit. Nam primò ordinavit in lege tam naturæ, quam Mosaicæ Prophetas & prædicatores, qui suis eas exhortationibus & doctrinis ab interitu vindicarent. Secundò misit Filium suum unigenitum, qui non solum cœlestibus eas præceptis & institutionibus informaret, sed etiam gravissimarum persecutionum, dolorum & ignominiosissimæ mortis perpeffione pro peccatis earum satisfaceret. Tertiò sanctissima Sacramenta pro earum sanctificatione instituit. Quartò Apostolos & Prædicatores continuâ successione pro earum salute hæctenus submitfit, & ad finem usq; mundi submittet. Sanè qui pròbè inspexerit Evangelicam historiam, & attentius consideraverit, quæ & quanta unigenitus Dei Filius pro salute animarum fecerit, & pertulerit; cohibere se non poterit, quin similiter pro talento sibi concredito promptissimè se offerat, ad aliquid pro iisdem animabus Deo adeò charis præstandum, dicatq; cum Apostolo,

postolo. 2. Corinth. 12. *Ego libentissimè impendā, & superimpendar pro animabus.*

Secundò poterunt zelum animarum in nobis accendere exempla aliorum virorum zelosorum, maximè autem exemplum S. Pauli Apostoli, qui Act. 20. Fideles suā prædicatione conversos ita alloquitur: *Vos scitis, à primâ die, quâ ingressus sum in Asiam, qualiter vobiscum per omne tempus fuerim, serviens Domino cum omni humilitate, & lachrymīs & temptationibus, quæ mihi acciderunt ex insidiis Judæorum; quomodo nihil subtraxerim utilium, quominus annuntiarem vobis, & docerem vos publicè & per domos. Contestor vos hodiernâ die, quia mundus sum à sanguine omnium, non enim subterfugi, quo minus annuntiarem omne consilium Dei vobis. Per triennium nocte & die non cessavi, cum lachrymīs monens unumquemque vestrū &c. Quæ verò perpeffus fuerit propter conversionem animarum, recenset 2. Corinth. 11. narrans, quomodo fuerit in laboribus plurimis, in carceribus abundantius, in plagis suprâ modum, in mortibus frequenter, in itineribus sæpè, periculis fluminum, periculis latronum, periculis ex genere, periculis ex gentibus, periculis in civitate, periculis in solitudine, periculis in mari, periculis in falsis fratribus. In labore & ærumnâ, in vigiliis multis, in fame & siti, in frigore & nuditate &c. Unde nos ad eadem pro salute animarum perferenda exhortatur 2. Corinth. 6. dicens: *Exhibeamus nosmetipsos sicut Dei ministros in multâ patientiâ,**

T: 3

in

in tribulationibus, in necessitatibus, in angustiis,
in plagis, in carceribus, in seditionibus, in labo-
ribus, in vigiliis & jejuniis, per gloriam & ig-
nobilem, per infamiam & bonam famam &c.

Tertium motivum & incitamentum esse po-
terit, quod labor & conatus noster in conver-
sione animarum sit Deo gratissimus, utpote in-
tentioni & voluntati Dei, qui omnes homines
vult salvos fieri, & ad agnitionem veritatis
venire 1. *Timoth.* 2. maximè consentaneus
& conformis. Hic enim primarius fuit
scopus & finis ipsius Filii Dei, cur in hunc
mundum venerit, ut peccatores salvos faceret;
Sicut ipse testatur *Luc.* 19. *Venit Filius hominis*
querere & salvum facere, quod perierat. Et
Joann. 10. *Ego veni, ut vitam habeant, & abun-*
dantius habeant. Item S. Paulus 1. *Timoth.* 1.
Christus Jesus venit in hunc mundum, peccato-
res salvos facere. Qui ergo pro salute anima-
rum laborant, Deo cooperantur ad finem suum;
Dei sunt imitatores, & adjutores; sicut ait A-
postolus 1. *Corinth.* *Dei sumus adjutores.* Et 2.
Corinth. 5. *Pro Christo legatione fungimur, tan-*
quam Deo exhortante per nos. Unde S. Chry-
sostomus homil. 25. in *Epist.* ad Corinthios ad il-
la verba: *Imitatores mei estote, sicut & ego*
Christi, ait: *Hac perfecta charitatis regula est,*
hic certissimus terminus, hoc supremum omnium
cacumen, quærere, quæ communem omnium com-
prehendant utilitatem. Quod ipse Paulus signi-
ficans addidit: *Sicut & ego Christi.* Nihil e-
nim potest nos adeo imitatores Christi facere, ut
pro-

proximorum cura. Et homil. 79. in Matth. Nulla res Deo gratior est, quam ut universam vitam ad commune commodum conferas. Item Orat. de B. Philogeno: Si quis voluerit illi commendatus esse, curam habeat ovium illius; publicam quærat utilitatem; Fratrum suorum salutem prospiciat: Nullum enim officium hoc Deo charius est. Denique S. Gregorius Magnus homil. 12. super Ezechiel. ait: Nullum omnipotenti Deo tale est sacrificium, quale est Zelus animarum. Atque hinc sequitur.

Quartum motivum, scilicet valor, dignitas, meritum, ac consequenter præmium earum Actionum & functionum, quæ ex zelo animarum procedunt. Docet enim S. Chrysostomus homil. 25. in epist. 1. ad Corinth. quod omnes corporis mortificationes & austeritates non possint comparari cum labore & studio, quod adhibetur in conversione animarum; ejus verba sunt: licet jejunando, humi dormiendo corpus maceraveris, nullam autem proximi curam habueris, nihil egregium feceris. Etenim nullum valde magnum poterit esse officium, quando nullum in proximos lucrum conferatur; quod ostendit, qui totum reddidit talentum, & supplicio affectus est, quoniam id non auxit. Tu igitur mi Frater, quamvis fame conficiaris, quamvis humi jaceas, quamvis ceterum comedas, quamvis super lachrymis madeas, & nihil cuiquam proficias, nihil magnum facis. Et orat. 5. Contra Judeos: Quod neque jejunium, neque humi peracta cubationes, neque pervigilia, neque aliud quippiam potest efficere, efficit Fratris procurata salus. S.

Bernardus zelosum in conversione animarum operarium præponit ei, qui vitæ solùm contemplativæ se addicit; illumq; comparat viro forti, hunc mulieri. Sic enim ait *serm. 12. in Cantic. Temerariè objurgat virum de pralio revertentem mulier manens in domo: dico enim, si is, qui in claustra est, eum, qui versatur in populo, interdum minus districte minusve circumspectè agere deprehendit; v.g. in verbo, in cibo, in somno, in risu, in irâ; non ad judicandum confestim profiliat; sed meminerit scriptum: melior est iniquitas viri, quàm bene faciens mulier. Nam tu quidem in tui custodia vigilans bene facis; Sed qui juvat multos, & melius facit, & virilius. Quod si implere non sufficis absq; aliquâ iniquitate, id est, absq; quâdam inæqualitate vitæ, & conversationis suæ, memineris, quia charitas operit multitudinem peccatorum.*

S. Chrysostomus *homil. 78. in c. 24. Matth.* functiones zeli animarum anteponebat martyrio; ait enim: ponatur quæpiam jejunare, & martyrium differre, nec differre modò, sed etiam absq; martyrio discedere: uter igitur post hanc peregrinationem major erit? non est nobis multis in hoc loco rationibus opus: cum Beatus Paulus magnâ voce sententiam jam protulerit, dicens: cupio dissolvi, & esse cum Christo; melius autem mihi in carne adhuc permanere propter vos.

Item S. Doctor in *epist. 2. ad Corinth. c. 3.* laborem & studium convertendi animas præfert Eleemosynæ cuicunq; corporali. Verba illius sunt: Nihil est, quod anima possit equiparari.

nec

nec universus quidem mundus. Itaq; etsi immensas pecunias pauperibus eroges; plus tamen efficies, si unam converteris animam. Magnum sanè & laudabile est misereri pauperum; Sed magis errantem ab errore revocare. Et homil. 3. in Genes. Uti anima corpore melior est: ita his, qui indigentibus pecunias & facultates suppeditant, majoribus præmiis digni sunt hi, qui admonendo & continuè docendo, in viam rectam, supinos, & desides inducunt, monstrando eis virtutum fragrantiam, & vitiorum maleolentiam.

S. Gregorius lib. 3. Dialog. c. 17. Conversionem animarum præfert gratiæ miraculorum: majus est miraculum, inquit, predicationis verbo atq; orationis solatio peccatorem convertere, quam carne mortuum resuscitare: in isto enim resuscitatur caro iterum moritura, in illo verò anima in aeternum victura. Et Richardus Victorinus lib. 1. de præparat. in Cantic. c. 44. Nescio, si potest homo aliquid à Deo in hac vitâ majus accipere: ignoreo, an possit hac gratiâ interim majorem aliquam Deus homini conferre, quam ut ejus ministerio perversi homines in melius mutantur, ut de filijs diaboli filii Dei efficiantur. An fortè cuiquam magis videbitur esse, mortuos suscitare? Ergonè majus erit suscitare carnem iterum morituram, quam animam in aeternum victuram.

Propter quod zelosis prædicatoribus & Doctoribus in cœlo præ reliquis Sanctis quædam specialis & fulgentissima aureola à Deo præparatur; sicut colligitur ex illo Danielis 12. Qui docti fuerint, fulgebunt quasi splendor firmamen-

ti; & qui ad iustitiam erudiunt multos, quasi stella in perpetuas aeternitates. Docetq; expressis verbis S. Thomas in addit. ad 3. p. q. 96. a. 21. Postquam enim de aureolis virginum & martyrum egisset; subiungit: *In pugna verò, quâ contra diabolum pugnatur, illa est præcipua victoria, cum aliquis hostem non solum à se, sed etiam à cordibus aliorum removet; quod fit per doctrinam & prædicationem: & ideo Doctoribus & prædicatoribus tertia aureola debetur.*

S. 5.

De zelo animarum in corrigendo peccantes.

296. **D**iximus suprà, zelum animarum exerceri, & se exercere in corrigendo delinquentes; quod etiam Christus indicat Matth. 18. illis verbis: *Si peccaverit in te frater tuus; vade, & corripe eum inter te & ipsum solum: Si te audierit; lucratus eris fratrem tuum.* Significans non tantum superiores debere hoc zelo flagrare respectu suorum subditorum; sed etiam quemvis alium erga suum proximum & fratrem: quia Deus mandavit unicuiq; de proximo suo. Eccli. 17. Unde Proverb. 24. dicitur: *Erue eos, qui ducuntur ad mortem; & qui trahuntur ad interitum, liberare nè cesses.* Et Eccli. 19. *corripe proximum; nè forte iteret.* Ex quibus & similibus S. Scripturæ locis colligit S. Augustinus *serm. 16. de verbis*